

Liturgilised jumalateenistused suurtel pühadel

Märkus. Kui mõnest laulust lauldakse mitu salmi järjestikku, siis võivad mehed, naised ja terve kogudus neid vaheldumisi laulda. Õpetaja võib ka teisi laule ja kirjasonu valida ning ka ühe või mitme leksiooni asemel lühikese kõne pidada.

Jõuluõhtul

I ALGUSOSA

1. *KOGUDUS: Nüüd Jumalale austust... (LR. 134,1.2.5).*

2. *ÕPETAJA* (altari ees): Minu hing austab väga Issandat ja mu vaim on väga rõõmus Jumalas, minu õnnistegijas, sest mulle on suuri asju teinud Vägev, kelle nimi on püha, ja Tema halastus kestab põlvest põlveni neile, kes Teda kardavad. — Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule!

KOGUDUS: Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb igavesest ajast igavesti. Aamen.

3. *LAPSED: Oh sa õnnistav, oh sa rõõmustav, püha kallid jõuluaeg!*

4. *ÕPETAJA: Au olgu Jumalale kõrges!*

KOGUDUS ja KOOR: Ja maa peal rahu ja inimestest hea meel.

5. *ÕPETAJA: Kõikide teades suur on jumalakartuse saladus. Halleluuja!*

KOGUDUS ja KOOR: Jumal on avalikuks saanud lihas. Halleluuja!

6. *ÕPETAJA: Issand olgu teiega!*

KOGUDUS: Ja sinu vaimuga!

7. *ÕPETAJA* (altari poole): Kõigeväeline Jumal, halastaja Isa, me täname Sind, et Sa suurest halastusest meie vastu oma ainusündinud Poja meie lunastamiseks lasksid inimeseks saada. // Me palume Sind, valgusta armulikult meie südameid, et Sinu armsa Poja sündimisest südamest rõõmustame, taeva sõjavägede seltsis Sind kiidame, alati rõõmsad ja rahulised oleme ja kõiki selle aja kannatusi nurisemata kanname ja ära võidame — // sellesama Sinu Poja läbi, kes Sinuga ja Püha Vaimuga elab ja valitseb ikka ja igavesti.

KOGUDUS: Aamen! Aamen!

II PEAOSA

(Õpetaja altari ees või puldil).

8. *KOGUDUS: Tänu olgu Jumalal!... (LR. 123,1—4).*

9. *ÕPETAJA: Kuulgem Vana Testamendi ennustusi Kristusest:*

Jehoova Jumal ütles mao vastu: Ma tahan vihavaenu tõsta sinu ja naise vahele, ja sinu seemne ja tema seemne vahele; seesama peab su pea rõhuma ja sina võtad tema kanda rõhuda (1. Moos. 3,15).

Ja Aabrami vastu ütleb Jehoova: Ma tahan sind suureks rahvaks teha ning õnnistada ja su nime suureks teha; sest sinu seemnest peab kõigile maailma rahvastele õnnistus tulema (1. Moos. 12,2; 26,4).

Ja Juuda, Jaakobi poeg, sai töotuse: Juuda, sinu, sinu ette peavad su isa pojad kummardama, sest valitsusekepp ei pea mitte Juudast lahkuma ega käsuandja tema jalgadelt, seni kui Rahusaatja tuleb ja tema sõna võtavad rahvad kuulda (1. Moos. 49,8.10).

Ja Moosese vastu ütleb Jehoova: Ühe prohveti tahan Ma lasta tõusta nende vendade seast ja oma sõnad Ta suhu panna; ja Ta peab neile rääkima kõike seda, mis Ma Temale käsin. Ja see mees, kes Mu sõna ei kuule, mis Ta Minu nimel räägib, sellelt tahan Mina seda nõuda (5. Moos. 18,18.19).

Ja Taaveti kojale kinnitatakse: Ma olen teinud lepingu oma äravalituga; Ma olen Taavetile, oma sulasele, vandunud: „Ma kinnitan su soo igaveseks ja ehitan su aujärje üles põlvest põlveni” (Ps. 89, 4.5).

Ja prohveti Miika läbi kuulutab Issand: Ja sina, Betlehem Efrata, see on vähe, et sa oled Juuda tuhandete seast;

sinust tuleb mulle välja see, kes on valitseja Iisraelis; ja Tema väljumised on vanast, igavesest ajast olnud (Miika 5,1).

Ja viimaks hüüab Jehoova prohveti Malakia suu kaudu: Pea tuleb oma templi juurde Issand, keda te otsite, ja seaduse ingel, keda te tahate. Vaata, Ta tuleb! ütleb vägede Jehoova (Mal. 3,1).

10. KOOR.

11. KOGUDUS: *Nüüd ole, Jeesus, kiidetud... (LR. 135,1—3), või: Nüüd paistab meile kaunisti... (LR. 256,1).*

12. ÕPETAJA: Neil päevil sündis, et sõna keisrist Augustusest välja läks, et kõik maailm pidi üles kirjutatama. See kirjutus oli esimene, kui Kürenius Süüria üle valitseja oli. Ja kõik läksid endid laskma kirja panna, igaüks omasse linna. Siis läks ka Joosep Galileamaalt Naatsareti linnast üles Juudamaale Taaveti linna, mida hüütakse Petlemaks, sest ta oli Taaveti soost ja pärismaalt, ennast laskma kirja panna ühes Maarja, oma kihlatud naisega, kes oli käima peal. Aga nende seal olles sai aeg täis, et ta pidi maha saama. Ja ta tõi oma esimese Poja ilmale ja mähkis ta mähkmetesse ja pani sõime, sest neil polnud muud aset majas. Ja sealsamas väljal olid karjased õitsel ja hoidsid õösel oma karja. Ja Issanda ingel astus nende ette ja Issanda auhiilgus paistis nende ümber, ja nemad kartsid üliväga. Ja ingel ütles neile: Ärge kartke! Sest vaata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis saab osaks kõigele rahvale; sest teile on täna Taaveti linnas Õnnistegija sündinud, kes on Issand Kristus. Ja see olgu teile tunnuseks: Te leiate lapse mähitud ja sõimes magavat. Ja äkitselt oli ingligna ühes taeva sõjaväe hulk, need kiitsid Jumalat ning ütlesid: Au olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu ja inimestest hea meel (Luuka ev. 2,1—14).

13. KOOR.

14. KOGUDUS: *Ma tulen taevast ülevalt... (LR. 132,1—4).*

15. ÕPETAJA:

Jumala arm, mis õnnistust saadab, on ilmunud kõigile inimestele, ja juhatab meid, et me peame ära salgama jumalakartmatu elu ja ilmalikud himud, ja peame mõistlikult ja õieti ja jumalakartlikult elama selles maailmas, ja ootama õnnist lootust ja suure Jumala ja meie Õnnistegija Jeeseuse Kristuse auhiilguse ilmumist, kes iseenese meie eest on andnud, et ta meid lunastaks kõigest ülekohtust ja puhastaks enesele pärisrahvaks, kes usin on heale tööle (Tiit. 2,11—14).

KOGUDUS: *Ma tulen taevast ülevalt... (LR. 132,6—8).*

(15a) ÕPETAJA:

Kui siis inglid olid nende juurest ära läinud taevasse, ütlesid karjased üksteisele: Läki nüüd Petlemma ja vaadake seda asja, mis on sündinud, mis Issand meile on teada andnud. Ja nad tulid rutusti ja leidsid Maarja ning Joosepi ja lapsukese sõimes magavat. Aga kui nad seda nägid, teatasid nad asjast, mis neile oli üteldud selle lapsukese kohta. Ja kõik, kes seda kuulsid, panid imeks, mis karjased neile rääkisid. Aga Maarja pidas kõik need sõnad meeles ning mõtles nendele omas südames. Ja karjased läksid tagasi Jumalale au andes ja Teda kiites kõige eest, mida nad olid kuulnud ja näinud, nõnda kui neile oli üteldud (Luuka ev. 2,15—20).

16. KOGUDUS: *Mul oli raske patuöö... (LR. 148,4).*

17. ÕPETAJA: (altari ees) Me kiidame Sind, me kummardame Sind, me austame Sind ja anname Sulle tänu Sinu austuses, Issand Jeesus Kristus, Sa kõigekõrgema Jumala tõeline Poeg, Isast igavesti sündinud, ja ka tõeline inimene, neitsist Maarjast ilmale toodud, meie Issand! Sinu inimesekssaamise ja püha sündimise läbi on Jumala au kõrges suureks saanud ja Sinu läbi tuli rahu meile ja kõigile inimestele, kellest Isal hea meel on. Me oleme rõõmsad Tema kalli jõuluanni pärast, et Ta Sind meile on kinkinud, ja Sinu suure helduse pärast, et Sa meie juurde oled tulnud. Sina oled inimese lapseks saanud, et meie Jumala lapsiks saaksime. Sina oled vaeseks saanud, et meie rikkaks saaksime. Sina oled ennast alandanud ja sulase näo võtnud ning meie keskel elanud, et meid Jumala palgesse uuendataks ja me taevast Sinu juures jäädava aseme päriksime. Sina oled prohvet, keda Isa on läkitanud, — ja igavene valgus, mis on ilmunud täis armu ja tõtt meile, kes pimeduses ja surmavarjus istusime, — ja suur ülempreester, kes ühe ohvriga on Jumalaga ära lepitanud need, kes usuvad ja keda pühitsetakse, — ja oma rahva ainus kuningas ja oma karja karjane, kes Sa meid patu, surma ja kuradi väe ja meelevalla alt oled päästnud ja meie keskel oma õiguse ja rahu, vabaduse ja elu riigi oled asutanud. (Issand Jumal, me täname Sind!)

(KOGUDUS: *Sind, Jumal, kiidame, Sind, Issand, täname!*)

Me palume Sind, Issand Jeesus, tee meid kõigil neil päevil oma rikka jõuluõnnistuse osaliseks. Tule meie südamesse, meil on Sind tarvis ja me igatseme Sinu järele. Valmista meid ikka enam enesele eluasemeks ja süüta oma armastuse tuli meie sees põlema, et jumalakartmatu elu ära salgame ja Sind nõnda teenime, nagu Sinu meelepärast on. Pühitse meie elumaju ja tee nad asemeiks, kus Sinu nime au elab. (Issand, kuule meid!)

(KOGUDUS: Kuule meid, armas Issand Jumal!)

Aita, Sa truu Issand, et rõõmusõnum Sinu armurikkast inimesekssaamisest läheks välja kogu maailma, et ka need, kes Sind veel ei tunne, ligi tuleksid ja meie seltsis Sind kiidaksid. Tulgu Sinu sündimise mälestus igal pool õnnistuseks kõigile inimestele kogu maailmas. Vala rahu ja rõõmu välja meie maa, Kiriku, rahva ja valitsuse peale. Iseäranis anname Sinu armu hooleks kogu ristirahva ja oma koguduse lapsed. Sinu omad nad on, kaitse ja hoia neid, et nad kasvaksid tarkuses, pikkuses ja armus Jumala ja inimeste juures. Aga meid kõiki aita saada ja jääda Jumala lapsiks, kes Sinu nimesse usuvad ja praeguse aja kannatustes ja kiusatustes kindlasti usus seisavad. (Issand, ole meiega ja aita meid!)

(KOGUDUS: Aita meid, armas Issand Jumal!)

Viimaks, kui kaduvuse ja surma aeg on möödunud, võta meid oma lunastuse armust igavesse taevariiki, kus Sind palgest palgesse näeme ja uutel kehtel kõigi äravalitute ja taeva sõjavägedega Sind igavesti kiites laulame: Au olgu Jumalale kõrges ja rahu maa peal, inimestest hea meel.

(KOGUDUS: Oh Jeesus Krist! Oh kuule mind, oh kuule mind! Ma tahan ikka kiita Sind. (Aamen.))

Meie Isa, kes Sa oled taevas...

KOGUDUS: Nüüd laulgem aamen rõõmuga... (LR. 23,9).

III LÕPPOSA

18. *ÕPETAJA* (altari ees): Laulge Jehoovale uus laul! Halleluuja!

KOGUDUS: Ta on imeasju teinud. Halleluuja!

19. *ÕPETAJA* (altari poole):

Issand Jumal, taevane Isa, kes Sa meile oma Poja oled Õnnistegijaks ja Lunastajaks andnud, me täname Sind südamest, // et meil nüüd õigus on Sinu püha palge ette tulla, rõõmsasti Sind kiita ja julge lootusega Sind paluda. // Tänu olgu Sinule Su püha sõna eest, mida Sa meile rikkalikult lased jagada kinnituseks usu nõtruses, valguseks igapäevases elus ja viimaks igavesse õndsusesse juhatajaks ning saatjaks // sellesama Sinu Poja, Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

KOGUDUS: Aamen.

20. *ÕPETAJA* õnnistab kogudust.

KOGUDUS: Aamen! Aamen! Aamen!

21. *KOGUDUS: Immaanuel, Sa Jeesus Krist... (LR. 128,1.2), või: Au, kiitus olgu igavest... (LR. 1,1).*

Suur reede

Esimene viis

I ALGUSOSA

1. *KOGUDUS: Tere tuhat kord, kes Sina... (LR. 188,1.3), või: Oh süüta Tall, oh Jeesus... (LR. 181).*

2. *ÕPETAJA* (altari ees): Vaata, see on Jumala Tall, kes maailma patud ära kannab. — Nõnda ütleb Issand: Oma selja andsin Ma neile, kes peksid, ei Ma pannud oma silmi mitte varjule teotuste ja sülje eest. Jah, Mind sa oled pannud teenima oma pattudega, Mulle oled sa vaeva teinud oma ülekohtuste tegudega. Mina, Mina olen see, kes su üleastumised kustutab pära eest ega tuletata sinu pattu mitte meelde. — Au olgu Isale... (Jes. 50,6; 43,24.25).

KOGUDUS: Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb igavesest ajast igavesti. Aamen.

3. *ÕPETAJA*: Jumal pole omaenese Pojalegi armu andnud.

KOGUDUS: Vaid on Tema meie kõigi eest loovutanud.

4. *ÕPETAJA*: Issand olgu teiega!

KOGUDUS: Ja sinu vaimuga!

5. *ÕPETAJA* (altari poole):

Kõigeväeline Isa, igavene Jumal, Sa lasksid oma Pojal meie eest ristipiina kannatada, et meid vaenlase väest päästa; // me palume Sind, aita meil Sinu Poja kibeda kannatamise mälestust nõnda pühitseda, et me Temasse uskudes pattude andeksandmise saame, igavesest surmast pääseme ja ükskord Sinu juurde igavesse ellu läheme // sellesama Sinu armsa Poja, Jeesuse Kristus, meie Issanda läbi. *KOGUDUS: Aamen! Aamen!*

6. *KOOR*.

II PEAOSA

7. *KOGUDUS*: Üks tallekene lepitas... (LR. 191,1).

8. *ÕPETAJA* (altari ees või puldil):

Ja kõik rahva hulk tõusis ja viis Tema Pilatuse juurde. Ja nad hakkasid Tema peale kaebama ja ütlesid: Me oleme leidnud, et Tema rahvast ära pöörab ja keelab keisrile kohturaha andmast, ja ütleb enese Kristuse, ühe kuninga olevat. Siis Pilatus küsis Temalt ja ütles: „Oled Sina Juuda rahva kuningas?” Aga Tema vastas temale ja ütles: „Jah, olen.” Pilatus ütles ülempreestrite ja rahva vastu: „Mina ei leia ühtki süüd sellest inimesest.” Aga nemad ajasid peale ja ütlesid: „Tema annab rahvale paha nõu ja õpetab mööda kõike Juudamaad alates Galileamaast siit saadik.” Aga kui Pilatus Galileamaad kuulis, küsis tema, kas see inimene on Galileamaa mees. Ja kui ta teada sai, et Ta on Heroodese valitsuse alt, läkitas ta Tema Heroodese juurde, kes neil päevil Jeruusalemmas oli. Aga Heroodes sai väga rõõmsaks, kui ta Jeesust nägi, sest ta oli tahtnud Teda heameelega juba ammu näha, sest et ta oli palju Temast kuulnud, ja ta lootis mõnd imetähte näha saada, mis Tema teeks. Ta küsis Temalt mitme sõnaga; aga Ta ei vastanud talle midagi. Aga ülempreestrid ja kirjatundjad seisid ja kaebasid väga valjusti Tema peale. Kui Heroodes oma sõjameestega oli Teda halvaks pannud ja teotanud, riietas ta Teda valge riidega ja saatis Tema tagasi Pilatuse juurde. Ja sel päeval said Pilatus ja Heroodes üksteisega sõbraks; sest enne seda olid nad üksteisele vihased olnud (Luuka ev. 23,1—12).

9. *KOGUDUS: Jeesus, surma äravõitja...* (LR. 169,1).

10. *ÕPETAJA*:

Siis võttis Pilatus Jeesuse ja laskis Teda piitsaga peksta. Ja sõjamehed punusid kibuvitsust krooni ja panid selle Tema pähe ja purpurmantli Temale selga ja ütlesid: „Tere, Juuda rahva kuningas!” Ja nad löid Teda kõrva ääre. Siis Pilatus läks taas välja ja ütles neile: „Vaata, ma toon Ta teile välja, et te aru saaksite, et ma Temast ühtki süüd ei leia.” Siis tuli Jeesus välja ja kandis kibuvitsakrooni ja purpurmantlit. Ja Pilatus ütles neile: „Ennäe inimest!” Kui nüüd ülempreestrid ja sulased Teda nägid, kisendasid nad ning ütlesid: „Löö risti! Löö risti!” Pilatus ütles neile: „Võtke teie Tema ja lööge Ta risti, sest mina ei leia Temast süüd.” Juudid vastasid temale: „Meil on käsuõpetus ja käsu järele peab Ta surema, sest Ta on enese Jumala Pojaks teinud.” Kui nüüd Pilatus seda sõna kuulis, kartis ta veel enam. Ta läks jälle kohtukotta ja ütles Jeesusele: „Kust Sa oled?” Aga Jeesus ei andnud temale vastust. Siis ütleb Pilatus Temale: „Kas Sa ei räägi minuga? Eks Sa tea, et mul on meelevald Sind risti lüüa ja meelevald Sind vabaks lasta?” Jeesus kostis: „Sinul ei oleks ühtki meelevalda Minu üle, kui see sulle ei oleks antud ülevalt; sellepärast on sellel, kes Mind sinu kätte andis, suurem patt” (Joh. ev. 19,1—11).

11. *KOGUDUS: Oh Jeesus, Sinu valu...* (LR. 196,1.2).

12. *ÕPETAJA*:

Sest ajast püüdis Pilatus Teda vabaks lasta. Aga Juuda rahvas kisendas ning ütles: „Kui sa selle vabaks lased, ei ole sa keisri sõber; igaüks, kes ise enese kuningaks teeb, on keisri vastane.” Kui nüüd Pilatus need sõnad kuulis, viis ta Jeesuse välja ja istus maha kohtujärjele sinna paika, mida hüütakse Kivipõrandaks, aga heebrea keeli Gabataks. Aga oli paasapäeva valmistuspäev, arvata kuues tund. Ja tema ütles Juuda rahvale: „Ennäe teie kuningat!” Aga nemad kisendasid: „Vii ära, vii ära, löö Ta risti!” Pilatus ütles neile: „Kas ma pean teie kuninga risti lööma?” Ülempreestrid vastasid: „Meil ei ole kuningat, vaid keiser.” Siis ta andis Tema nende kätte risti lüüa. Ja nad võtsid Jeesuse ja viisid Ta ära. Ja Tema kandis ise oma risti ning läks välja sinna paika, mida hüütakse Pealae asemeks, heebrea keeli Kolgataks (Joh. ev. 19,12—17).

13. *KOGUDUS: Mis oled Sina, armas Jeesus, teinud...* (LR. 174,1—3).

14. *ÕPETAJA*:

Ja Teda välja viies said nad kätte ühe Küreene linna mehe, Siimon nimi, kes väljalt tuli; ja tema peale nad panid risti, et ta seda Jeesuse järele kannaks. Aga Tema järel käis suur hulk rahvast ja ka naisi, kes Tema pärast kaebasid ja nutsid. Siis pöördus Jeesus ümber nende poole ja ütles: „Jeruusalemma tütre, ärge nutke mind, vaid

nutke iseendid ja oma lapsi. Sest vaata, päevad tulevad, mil üteldakse: „Õndsad on need, kes on sigimatud, ja ihud, mis ilmale ei ole kandnud, ja rinnad, mis ei ole imetanud. Siis hakatakse ütleva mägedele: „Langege meie peale!” ja mäekinkudele: „Katke meid!” Sest kui seda toorele puule tehakse, mis siis kuivale peab sündima?” Aga Tema ga ühes viidi kaks kurjategijat välja ära hukata (Luuka ev. 23,26—32).

15. KOGUDUS: *Sa mulle appi tõtsid... (LR. 197,6).*

16. ÕPETAJA:

Ja kui nad sinna paika jõudsid, mida hüütakse Pealae asemeks, löid nemad Tema ja need kurjategijad risti, ühe paremale, teise vasakule poole. Aga Jeesus ütles: „Isa, anna neile andeks, sest nad ei tea mitte, mis nad teevad.” Ja nemad jagasid Tema riided ja heitsid liisku nende pärast. Ja rahvas seisis seal vaatamas, ja ülemadki irvitasid Teda nendega ühes ning ütlesid: „Muid Ta on aidanud, aidaku iseennast, kui Ta on Kristus, Jumala äravalitu.” Ka sõjamehed naersid Teda, läksid Tema juurde ja viisid Temale äädikat ning ütlesid: „Kui Sina oled Juuda rahva kuningas, siis aita iseennast.” Aga Tema pea kohal oli ka pealkiri kreeka, ladina ja heebrea keeles: See on Juuda rahva kuningas (Luuka ev. 23,33—38).

17. KOGUDUS: *Oh vaata, inimene... (LR. 197,1).*

18. ÕPETAJA:

Siis teine poodud kurjategijaist teotas Teda ja ütles: „Eks Sa ole Kristus? Aita iseennast ja meid.” Aga teine kostis ja sõitles teda ning ütles: „Kas sinagi ei karda Jumalat, sest sa ise ju oled sama karistuse all? Meie küll õiguse poolest, sest me saame kätte, mis meie töö väärt on, aga seesinane ei ole ühtki paha teinud.” Ja ta ütles Jeesusele: „Mõtle minule, kui Sa oma kuningriiki tuled.” Ja Jeesus ütles temale: „Tõesti, Mina ütlen sulle, täna pead sa Minuga paradiisis olema” (Luuka ev. 23,39—43).

19. KOGUDUS: *Mu elu Kristus ise... (LR. 590,1.2).*

20. ÕPETAJA:

Pärast seda ütleb Jeesus, teades, et kõik on juba lõpetatud, et Kiri täide läheks: „Mul on janu!” Aga seal seisis astja täis äädikat. Ja nad pistid äädikaga täidetud käsna iisopi otsa ja panid selle Tema suu ette. Kui nüüd Jeesus äädikat oli võtnud, ütles Tema: „See on lõpetatud!” Ja Jeesus kisendas suure häälega ning ütles: „Isa, Sinu kätte Ma annan oma vaimu!” Ja nõrgutas pead ja heitis hinge.

Ja vaata, templi eesriie kärises lõhki kaheks, ülemast otsast alamast saadik. Ja maa värises ja kaljud lõhkesid, hauad läksid lahti ja tõusis üles palju pühade ihusid, kes olid maganud. Aga kui pealik ja need, kes temaga ühes Jeesust hoidsid, nägid maa värisevat ja seda, mis sündis, kartsid nad väga ja ütlesid: „Tõesti, see oli Jumala Poeg!” Ja kui kõik rahvahulgad, kes olid tulnud seda vaatama, nägid, mis sündis, löid nad vastu rinda ja läksid tagasi (Joh. ev. 19,28—30; Luuka ev. 23, 46.48; Matt. ev. 27,51.52.54).

21. KOGUDUS: *Kui ükskord pean mina... (LR. 196,9).*

22. ÕPETAJA:

Aga kõik Tema tuttavad ja ka naised, kes olid Temaga ühes Galileamaalt tulnud, seisid eemal ning nägid seda kõike. Ja vaata, mees nimega Joosep, Suure Kohtu liige, hea ja õige mees, kes ei olnud mitte nende otsusega ühes nõus ega kiitnud seda heaks, Arimatiast, Juuda rahva linnast, kes ka ootas Jumala riiki, see läks Pilatuse juurde ja palus enesele Jeesuse ihu. Ja ta võttis selle maha ja mähkis ta kallisse lõuendisse, ja pani ta kaljusse raiutud hauda, kuhu veel iialgi kedagi ei olnud pandud. Ja see oli valmistusepäev, ja hingamisepäev oli tulemas. Aga naised, kes olid Temaga Galileamaalt tulnud, käisid kaasas ja vaatasid hauda ja kuidas Tema ihu sinna pandi. Ja nad läksid tagasi ja valmistasid kalleid rohtusid ning salvi. Aga hingamisepäeval seisid nad rahul käsu järele. Aamen (Luuka ev. 23,49—56).

23. KOGUDUS: *Ja lõppeks, Issand, palun ma... (LR. 18,3).*

Märkus. Kui on tarvis jumalateenistust lühendada, siis võib teise, kolmanda ja neljanda lugemise lõppsõnad üheks lugemiseks ühendada, jättes muud osad välja; samuti võib toimida viienda ja kuuendaga kui ka seitsmenda ja kaheksandaga, kusjuures koguduse vastavad laulud (11,13,17,21) ära jäävad.

24. ÕPETAJA (altari ees):

Issand Jeesus, Sina elava Jumala Poeg! Sa andsid ennast kurjategijate sekka arvata, kibedale ristisurmale viia ja viimaks Jumala süütu Tallena ristisambal meie pattude eest tappa ja ohverdada, et selle läbi meie süüd kaotada ja oma taevase Isa õiget viha meie vastu kustutada. Me anname Sulle selle Sinu põhjatuma armastuse ja ustavuse eest südamest au, kiitust ja tänu. (Issand Jeesus, me täname Sind!)

(KOGUDUS: *Sind, Jumal, kiidame, Sind, Issand, täname!*)

Me palume Sind, anna meile armust oma Püha Vaimu, et ka meie risti, mis Sina meie peale paned, heal meelel enese peale võtame ja tõsisel kannatlikkuses ning alanduses Sinu järel kanname, Sind kõigest südamest armastame, Sinu süüta kannatamisest ja surmast kiusatustes usklikult rõõmustame, Sinu õigete jüngritena oma liha tema ihaldamiste ja himudega alati risti lööme ja Sind uues elus ustavalt teenime. (Issand, kuule meid!)

(KOGUDUS: Kuule meid, armas Issand Jumal!)

Issand Jeesus, Sa armurikas Õnnistegija, kes Sa ristil oma käed välja sirutasid, tõmba ka meid armulikult enese juurde, nagu see sündis kurjategijaga, palu ka meie vaeste patuste eest oma taevast Isa, nagu Sa palusid vaenlaste eest, kes Sind risti löid. (Halasta meie peale, et me hukka ei lähe, ja aita meid!)

(KOGUDUS: Aita meid, armas Issand Jumal!)

Mõttele ka meile, Issand, oma kuningriigis! Ole meiega, kui hing on keele peal! Olgu siis Sinu rist meile rõõmuks ja Sinu arm meile eluks. Võta meie hinged oma kätte, sest Sina oled meid lunastanud, Issand, Sina tõe Jumal!

(KOGUDUS: Oh Jeesus Krist! Oh kuule mind, oh kuule mind! Ma tahan ikka kiita Sind. (Aamen.))

Meie Isa...

KOGUDUS: Nüüd laulgem aamen rõõmuga... (LR. 23,9).

III LÕPPOSA

25. *ÕPETAJA* (altari ees): Kes võib nende peale süüd tõsta, kes on Jumala äravalitud?

KOGUDUS: Jumal on see, kes õigeks teeb.

26. *ÕPETAJA* (altari poole):

Ustav Jumal, halastaja taevane Isa, Sa oled oma ainusündinud Poja ristisurma andnud, et me patused, Tema läbi õigeks mõistetud, armu ja rahu, elu ja õndsust päriksime. // Me täname Sind südamest, et igal ajal tohime Sinu püha palge ette astuda, Sinu püha sõna kuulda, Sind julgesti ja kindla lootusega paluda ja Sinu armu vastu võtta, // kes Sa Pojaga ja Püha Vaimuga ühes elad ja valitsed igavesti.

KOGUDUS: Aamen.

27. *ÕPETAJA* õnnistab kogudust.

KOGUDUS: Aamen! Aamen! Aamen!

28. *KOGUDUS: Sa oled, Issand Jeesus Krist... (LR. 200,1.3).*

Teine viis

I ALGUSOSA

1. *KOGUDUS: Oh süüta Tall, oh Jeesus... (LR. 181).*

2. *ÕPETAJA* (altari ees):

Vaata, see on Jumala Tall, kes maailma patud ära kannab. — Nõnda ütleb Issand: Oma selja andsin Ma neile, kes peksid, ei Ma pannud enese silmi mitte varjule teotuste ja sülje eest. Jah, Mind oled sa pannud teenima oma pattudega, Minule oled sa vaeva teinud oma ülekohtuste tegudega. Mina, Mina olen see, kes su üleastumised kustutab iseene pärast ega tuleta sinu pattu mitte meele. — Au olgu Isale... (Jes. 50,6; 43,24.25).

KOGUDUS: Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb igavesest ajast igavesti. Aamen.

3. *ÕPETAJA*: Kristus on meie üleastumiste pärast haavatud.

KOGUDUS: Ja meie ülekohtu pärast rõhutud.

4. *ÕPETAJA*: Issand olgu teiega!

KOGUDUS: Ja sinu vaimuga!

5. *ÕPETAJA* (altari poole):

Issand Jumal, kõige halastuse Isa, me palume Sind, // vaata armuga oma vaese karja peale, kelle eest Sinu armas

Poeg ennast patuste kätte andis ja teotavat surma ristil kannatas. // Ära heida meid mitte oma palge eest, vaid anna meie patud andeks ja saada meile oma Püha Vaimu, et Teda, kelle Sa meie eest oled loovutanud, õieti ära tunneme, elavas usus ja tänuликus armastuses Sind teenime ja õndsaks saame // sellesama Sinu Poja, Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

KOGUDUS: Aamen! Aamen!

6. *KOOR* (võimaluse korral).

II PEAOSA (Altartil või puldil)

7. *KOGUDUS: Tere tuhat kord, kes Sina... (LR. 188,1.3).*

8. *ÕPETAJA:*

Siis tuli Jeesus nendega ühte paika, mida hüütakse Ketsemaniks, ja ütles oma jüngritele: Istuge siin, kuni ma lähen sinna ja palvetan. Ja Tema võttis enese juurde Peetruse ja kaks Sebedeuse poega ning hakkas kurvaks minema ning ahastust tundma. Siis ütles Ta neile: „Minu hing on väga kurb surmani, jääge siia ja valvake minuga.” Ja Ta läks pisut eemale, heitis silmili maha, palvetas ja ütles: „Minu Isa! kui see võib olla, siis mingu see karikas Minust mööda; ometi mitte nõnda, kui Mina tahan, vaid kuidas Sina tahad.” Ja Ta tuli jüngrite juurde ja leidis nad magamast ja ütles Peetrusele: „Niisiis te ei suuda üht tundi minuga valvata? Valvake ja paluge, et te kiusatusse ei satuks; vaim on küll valmis, aga liha on nõder.” Taas läks Ta teist korda ära, palvetas ja ütles: „Minu Isa, kui see karikas ei või Minust mööda minna, muidu kui et Ma selle joon, siis sündigu Sinu tahtmine!” Ja Tema tuli ja leidis nad taas magamast, sest nende silmad olid rasked unest. Ja Ta jättis nad ja läks ära ja palvetas kolmandat korda ja ütles jälle needsamad sõnad. Siis tuleb Ta oma jüngrite juurde ja ütleb neile: „Magage pärast ja puhake; vaata, tund on ligi, ja Inimese Poeg antakse patuste kätte. Tõuske üles, läki ära: vaata, see on ligidal, kes mind ära annab.” Ja kui Tema alles rääkis, vaata, siis tuli Juudas, üks neist kaheteistkümnest, ja temaga ühes palju rahvast mõõkade ja nuiadega, ülempreestrite ja rahva vanemate poolt läkitatud. Aga Tema äraandja oli neile tähe andnud ja ütelnud: Kellele ma suud annan, see on seesama, võtke tema kinni. Ja kohe ta astus Jeesuse juurde ja ütles: „Tere, Rabi!” ja andis Talle suud. Aga Jeesus ütles temale: „Sõber, mispärast oled sa siin?” Siis nad tulid Tema juurde, pistsid oma käed Tema külge, ja võtsid Ta kinni. Ja vaata, üks neist, kes Jeesusega oli, sirutas oma käe, tõmbas oma mõõga välja ja lõi ülempreestri sulast ning raius tema kõrva ära. Siis ütles Jeesus temale: „Pista oma mõök tuppe, sest kõik, kes mõõga võtavad, saavad mõõga läbi hukka. Või arvad sa, et Mina praegu ei võiks oma Isa paluda, ja Ta läkitaks mulle siia enam kui kaksteistkümmend leegioni ingleid? Aga kuidas siis kirjad täide läheksid, et see peab nõnda sündima?” Sel tunnil ütles Jeesus rahvale: „Te olete mõõkade ja nuiadega otsekui röövli peale välja tulnud mind kinni võtma. Mina olen igapäev teie juures pühas kijas istunud ja õpetanud ja te ei ole Mind mitte kinni võtnud. Aga see on kõik sündinud, et prohvetite kirjad täide läheksid.” Siis jätsid kõik jüngrid Tema maha ja põgenesid ära (Matt. ev. 26,36—56).

9. *KOGUDUS: Arm, kes Sina oled nutnud... (LR. 167,2).*

10. *ÕPETAJA:*

Aga need, kes Jeesuse olid kinni võtnud, viisid Ta ülempreester Kaiva juurde, kuhu kirjatundjad ja vanemad olid kokku tulnud. Ülempreestrid ja vanemad ja kõik Suur Kohus otsisid valetunnistust Jeesuse vastu, et Teda surmata, ja ei leidnud ühtki. Ehk küll palju valetunnistajaid ette tuli, ei leidnud nad midagi. Aga viimaks astusid kaks valetunnistajat ette ning ütlesid: „Tema on ütelnud: Mina võin Jumala templi maha kiskuda ja kolme päevaga üles ehitada.” Siis ülempreester tõusis üles ja ütles Temale: „Kas Sa selle peale midagi ei vasta, mis need Sinu vastu tunnistavad?” Aga Jeesus jäi vaik. Ja ülempreester ütles Temale: „Ma vannutan Sind elava Jumala juures, et Sa meile ütled, kas Sa oled Kristus. Jumala poeg?” Jeesus ütles temale: „Jah, olen! Ometi Ma ütlen teile: Sellest ajast te näete Inimese Poja istuvat Jumala käe paremal pool ja tulevat taeva pilvede peal.” Siis käristas ülempreester oma riided lõhki ja ütles: „Tema on Jumalat teotanud, mis meile veel tunnistajaid vaja on? Vaata, nüüd te olete Tema Jumala teotamist kuulnud. Mis te arvate?” „Aga nemad vastasid ja ütlesid: „Tema on surma väärt!” Siis sülitasid nad Talle silmi ja löid Teda rusikatega, aga mõned peksid Teda keppidega ja ütlesid: „Ütle meile, Kristus, kui prohvet, kes see on, kes Sind löi!” (Matt. ev. 26,57.59—68).

11. *KOGUDUS: Kes julges seda teha... (LR. 197,2.3).*

12. *ÕPETAJA:*

Siis nad viisid Jeesuse Käiva juurest kohtukotta; aga see oli vara. Ja nad ei läinud ise mitte kohtukotta, et nad ei saaks roojaseks, vaid et nad võiksid paasatalle süüa. Siis läks Pilatus välja nende juure ja ütles: „Mis teil on kaebamist selle inimese peale?” Nemad kostsid ja ütlesid temale: „Kui see ei oleks mitte kurjategija, ei oleks me

teda sinu kätte andnud.” Siis ütles Pilatus neile: „Võtke teie Ta ja mõistke oma käsuõpetuse järele kohut Tema peale.” Siis juudid ütlesid temale: „Meil ei ole luba kedagi tappa.” Et Jeesuse sõna pidi tõeks saama, mis Ta oli ütelnud, kui Ta tähendas, missugust surma Tema pidi surema. Siis läks Pilatus jälle kohtukotta ja kutsus Jeesuse ning ütles Temale: „Oled Sina Juuda rahva kuningas?” Jeesus vastas: „Räägid sina seda iseenesest või on sulle teised seda minust ütelnud?” Pilatus vastas: „Kas mina olen juut? Sinu oma rahvas ja ülempreestrid on Sind minu kätte andnud. Mis oled Sa teinud?” Jeesus kostis: „Minu kuningriik ei ole mitte sellest maailmast; oleks Mu kuningriik sellest maailmast, küll Mu sulased tapleksid, et Mind Juuda rahva kätte ei oleks antud; aga nüüd ei ole Mu kuningriik mitte siit.” Siis ütles Pilatus Temale: „Sa oled siis ometi kuningas?” Jeesus kostis: „Jah, olen, sest Mina olen kuningas; Ma olen seks sündinud ja seks maailma tulnud, et Ma tõele tunnistust annaksin: igäüks, kes tõe seest on, see kuuleb Minu häält.” Pilatus ütleb Temale: „Mis on tõde?” Ja kui ta seda oli ütelnud, läks ta jälle välja Juuda rahva juurde ja ütles neile: „Mina ei leia ühtki süüd Temast. Aga teil on kombeks, et ma ühe teile vabaks lasen paasapühal. Kas tahate nüüd, et ma teile Juuda rahva kuninga pean lahti laskma?” Siis kisendasid nemad taas kõik ja ütlesid: „Ei mitte Teda, vaid Baraba.” Aga Barabas oli röövel. Siis võttis Pilatus Jeesuse, ja laskis Teda piitsaga peksta. Ja sõjamehed punusid krooni kibuvitsust ja panid selle Tema pähe ja purpurmantli Tema ümber ning ütlesid: „Tere, Juuda rahva kuningas!” ja löid Teda kõrva äärde. Siis läks Pilatus jälle välja ja ütles neile: „Vaata, ma toon Tema teile välja, et te aru saaksite, et ma Temast ühtki süüd ei leia.” Siis tuli Jeesus välja, ja kandis kibuvitsakrooni ja purpurmantlit. Ja Pilatus ütles neile: „Ennäe inimest!” Kui nüüd ülempreestrid ja sulased Teda nägid, kisendasid nad ning ütlesid: „Löö risti! löö risti!” Pilatus ütles neile: „Võtke teie Tema ja lööge Ta risti, sest mina ei leia Temast süüd.” Juuda rahvas kostis temale: „Meil on käsuõpetus ja käsu järele peab Ta surema, sest Ta on ise enese Jumala Pojaks teinud.” Kui nüüd Pilatus seda sõna kuulis, kartis ta veel enam. Ja ta läks jälle kohtukotta ja ütles Jeesusele: „Kust Sa oled?” Aga Jeesus ei andnud temale vastust. Siis ütleb Pilatus Jeesusele: „Kas Sa ei räägi minuga? Eks Sa tea, et mul on meelevald Sind risti lüüa ja meelevald Sind vabaks lasta?” Jeesus kostis: „Sinul ei oleks ühtki meelevalda Minu üle, kui see sulle ei oleks antud ülevalt; sellepärast on sellel, kes Mu sinu kätte andis, suurem patt.” Sest ajast püüdis Pilatus Teda vabaks lasta. Aga Juuda rahvas kisendas ja ütles: „Kui sa selle vabaks lased, siis ei ole sa mitte keisri sõber, sest igäüks, kes ise enese kuningaks teeb, on keisri vastane.” Kui nüüd Pilatus neid sõnu kuulis, viis ta Jeesuse välja ja istus maha kohtujärjele sinna paika, mida hüütakse Kivipõrandaks, aga heebrea keeli Gabbataks. Aga oli paasapäha valmistusepäev, arvata kuues tund. Ja tema ütles Juuda rahvale: „Ennäe teie kuningat!” Aga nemad kisendasid: „Vii ära, vii ära, löö Ta risti!” Pilatus ütles neile: „Kas ma pean teie kuninga risti lööma?” Ülempreestrid vastasid: „Meil ei ole kuningat, vaid keiser.” Siis ta andis Tema nende kätte risti lüüa. Ja nad võtsid Jeesuse ja viisid Ta ära (Joh. ev. 18,28—19,16).

13. KOGUDUS: *Oh Jeesus, Sinu valu... (LR. 196,1).*

14. ÕPETAJA:

Ja Teda välja viies said nad kätte kellegi Küreene linna mehe, Siimon nimi, kes tuli väljalt; ja tema peale nad panid risti, et ta seda Jeesuse järel kannaks. Aga Tema järel käis suur hulk rahvast ja ka naise, kes Tema pärast kaebasid ja nutsid. Siis pöördus Jeesus ümber nende poole ja ütles: „Jerusalemma tütre, ärge nutke mind, vaid nutke iseendid ja oma lapsi. Sest vaata, päevad tulevad, mil üteldakse: „Õndsad on need, kes on sigimatud, ja ihud, mis ei ole ilmale kandnud, ja rinnad, mis ei ole imetanud.” Siis hakatakse ütleva mägedele: „Langege meie peale!” ja mäekinkudele: „Katke meid!” Sest kui seda toorele puule tehakse, mis siis kuivale peab sündima?” Aga Temaga viidi ühes ka kaks teist kurjategijat välja ära hukata. Ja kui nad sinna paika jõudsid, mida Pealae asemeks hüütakse, löid nad Tema ja need kurjategijad risti, ühe paremale, teise vasakule poole. Aga Jeesus ütles: „Isa, anna neile andeks, sest nad ei tea, mida nad teevad!” (Luuka ev. 23,26—34).

15. KOGUDUS: *Üks tallekene lepitas... (LR. 191,1).*

16. ÕPETAJA:

Jeesuse risti juures seisid Tema ema ja Ta ema õde Maarja, Kloopa naine, ja Maarja Magdaleena. Kui nüüd Jeesus oma ema nägi ja tema kõrval jüngril seisvat, keda Ta armastas, ütles Ta emale: „Naine, vaata, see on Su poeg.” Siis Ta ütles jüngrile: „Vaata, see on sinu ema.” Ja seitsamast tunnist võttis jünger ta oma kotta. Aga kuuendal tunnil tuli pimedus üle kogu maa üheksanda tunnini! Ja üheksandal tunnil kisendas Jeesus suure häälega ja ütles: „Elii! Elii! lemaa sabahtaan!” see on: „Mu Jumal, Mu Jumal, miks Sa oled Mind maha jätnud?” Pärast seda ütles Jeesus, teades, et kõik on juba lõpetatud, et Kiri täide läheks: „Mul on janu!” Aga seal seisis astja täis äädikat. Ja nad täitsid käsna äädikaga ja panid Tema suu ette. Kui nüüd Jeesus oli äädikat võtnud, ütles Tema: „See on lõpetatud!” Ja Jeesus kisendas suure häälega ning ütles: „Isa. Sinu kätte Ma annan oma Vaimu!” Ja kui Ta seda oli ütelnud, heitis Ta hinge. Aamen (Joh. ev. 19,25—30; Matt. ev. 27,45,46; Luuka ev. 23,46).

17. KOGUDUS: *Oh vaata, inimene... (LR. 197,1).*

Märkus. Tarbekorral võib esimene või ka teine lugemine ära jääda misjuures kolmas lugemine võib kahte ossa jaguneda.

18. *ÕPETAJA* (altari ees) loeb (koguduse poole) kaebusesalmid (Improperia):

Mis olen Ma sulle teinud, Mu rahvas,
Ja miska olen sind pahandanud? Kosta mulle!
Eks Ma sind ole Egiptusemaalt välja toonud?
Ja sa andsid oma Õnnistegija piitsaga peksta!
Eks Ma ole sind orjusekojast lunastanud?
Ja sa löid oma Lunastaja risti!

Ma, Issand, abimees
Sull' iga häda sees;
Ma olen heldesti
Sind otsind armsasti.

Suur oli sinu patt
Ja raske sinu süü,
Siis vere valasin,
Et sind ma päästaksin.

Miks põlgad ära Mind,
Kes olen otsind sind,
Mu rahvas?

19. *KOGUDUS* (LR. 574, 1-se salmi lõpp):

*Püha Issand Jumal! Püha vägev Jumal!
Püha helde Õnnistegija! Sa armu Jumal!
Ära surmahäda sees Lase hukka minna meid! Kürieleison.*

20. *ÕPETAJA*:

Mis olen Ma sulle teinud, Mu rahvas,
Ja miska olen sind pahandanud?
Kosta Mulle!
Eks Ma ole vaarao ja ta rüütliid merre uputanud?
Ja sina andsid Mind preestrite ja paganate kätte.
Eks Mina ole sind söötud mannaga ja jootnud kalju veega kõrves?
Ja sina jootsid Mind sapi ja äädikaga!

Ma suurest heldusest
Sind päästsin pattudest,
Ma kandsin sinu süü
Ja häda meeeldi,

Ma lasksin end müüa,
Kõita, pilgata, lüüa,
Et sa, patust päästetud,
Mu läbi saaksid õnnistud.

Mind risti naelati
Ja hirmsast vaevati;
Siis käsu nõudeid täitsin
Ja valus hinge heitsin.

Miks olen asjata
Su pärast kannatanud Ma,
Mu rahvas?

21. *KOGUDUS*:

*Püha Issand Jumal! Püha vägev Jumal!
Püha helde Õnnistegija! Sa armu Jumal!
Argu põrgu riisugu Lootust meie südamest!
Kürieleison.*

22. *ÕPETAJA*:

Mis olen Ma sulle teinud, Mu rahvas,

Ja miska olen sind pahandanud?
Kosta Mulle!
Mis oleks veel enam teha Mu viinamäel, mis Ma olen jätnud tegemata?
Miks ta siis kandis haisevaid kobaraid,
Kui Ma ootasin, et ta häid viinamarju toob?
Rahvas, kas sa nii tänad Issandat oma Jumalat?

Oh, kuis mul koormaks nüüd
Mu rahva rängad süüd:
Umbusk ja segadus
Ning valevagadus!

Kuis Mulle valu teeb
Ja uusi haavu lööb,
Kes patu sisse jääb
Ja laia teele läeb!

Pöördu Minu poole südamest,
Ära heida armu enesest,
Mu rahvas!

23. *KOGUDUS:*

*Püha Issand Jumal! Püha vägev Jumal!
Püha helde Õnnistegija! Sa armu Jumal!
Ära lase iialgi Usku ära lõppeda!
Kürioleison.*

24. *ÕPETAJA* (altari poole) loeb sama palve, mis esimeses viisis ette nähtud (vt. lk. 188).

III LÕPPOSA

Sama, mis esimeses viisis ette on nähtud.

Ülestõusmispüha

I ALGUSOSA

1. *KOGUDUS:* *Nüüd võitnud Issand Jeesus Krist... (LR. 210, 1—3).*

2. *ÕPETAJA* (altari ees): Tulge, hõisake Jehoovale, hüüdke rõõmuga oma õndsuse kalju poole! Tulgem Tema palge ette tänamisega, kiituselauludega hõisakem Temale! Tema on Esimene ja Viimne ja Elav! — Au olgu Isale... (Ps. 95,1.2; Joh. ilm. 1,17.18).

KOGUDUS: *Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb igavesest ajast igavesti. Aamen.*

3. *ÕPETAJA:* Tall, kes on tapetud, on väärt võtma väge ja rikkust ja tarkust ja rammu ja austust ja au ja kiitust. Halleluuja!

KOGUDUS: *Halleluuja, koorid kostke... (LR. 202.1).*

4. *ÕPETAJA:* Issand olgu teiega!

KOGUDUS: *Ja sinu vaimuga!*

5. *ÕPETAJA* (altari poole):

Kõigeväeline Jumal, halastaja Isa, Sa oled oma Poja surma ja ülestõusmise läbi patu ja surma kaotanud ja kõigile usklitele süütu põlve ja igavese elu kinnitanud, // et nad, kuradi väest päästetud, Sinu riigis siin ajalikult ja seal igavesti elaksid. Me palume Sind: aita meid, et me seda kõigest südamest usume, sellesse usku ikka jääme, Sind alati kiidame ja õndsaks saame // sellesama Sinu armsa Poja, Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

KOGUDUS: *Aamen! Aamen!*

6. KOOR.

II PEAOSA (Altari ees või puldil)

7. KOGUDUS: *Kristus on meie patu eest... (LR. 203,1—3).*

8. ÕPETAJA:

Kui esimene nädalapäev algas, vaata, siis sündis suur maavärisemine, sest Issanda ingel astus taevast alla, tuli ja veeretab kivi ukse eest ära ja istus selle peale. Tema nägu oli otsekui välg ja ta riided valged kui lumi. Aga hirmu pärast tema ees värisesid valvjad ja jäid otsekui surnuks. Ja Maarja Magdaleena ja Maarja, Jaakobuse ema, ja Saalome tulid väga vara päevatõusu ajal haua juurde ja ütlesid isekeskis: „Kes veeretab meile kivi haua ukse eest?” Sest see kivi oli väga suur. Ja kui nad sinna vaatasid, nägid nad, et kivi oli ära veeretatud. Siis jookseb Maarja Magdaleena ja tuleb Siimon Peetruse ja teise jüngri juurde, keda Jeesus armastas, ja ütleb neile: „Nemad on Issanda hauast ära võtnud, ja me ei tea, kuhu nad Ta on pannud.” Ja nad läksid hauakoopasse ja nägid noore mehe paremal pool istuvat, kel oli pikk valge rüü seljas, ja nad kohkusid väga. Aga tema ütles neile: „Ärge kohkuge! Te otsite Jeesust Naatsaretist, kes oli risti löödud. Ta on üles tõusnud, Tema ei ole siin. Vaata aset, kuhu nemad Ta olid pannud. Aga minge, ütelge Tema jüngritele, ka Peetrusele, et Tema teie eele läheb Galileamaale, seal te saate Teda näha, nõnda kui Ta teile on ütelnud.” Ja nemad tulid välja ja jooksid haua juurest ära; sest nende peale oli väristus ja ehmatus tulnud (Matt. ev. 28,1—4; Mark. ev. 16,1—8; Joh. ev. 20,2).

9. KOGUDUS: *Nüüd Kristus surmast tõusnud on... (LR. 208, 1—3).*

10. ÕPETAJA:

Siis läks Peetrus välja ja teine jünger ja tulid haua juurde. Aga nad jooksid mõlemad ühtlasi, ja teine jünger jooksis ees usinamini kui Peetrus, ja jõudis enne haua juurde. Ja kummargil vaadates näeb ta surnulinad seal olevat, aga ta ei läinud mitte sisse. Siis tuli Siimon Peetrus, kes läks haua sisse, ja ta näeb surnulinad maas olevat ja et higrätik, mis Tema pea peal oli olnud, mitte ei ole surnulinadega maas, vaid isepäinis teises kohas. Siis läks ka teine jünger, kes enne oli tulnud, sisse ja nägi ning uskus. Sest nad ei mõistnud veel Kirja, et Tema pidi surnuist üles tõusma. Siis läksid jüngrid jälle tagasi omaste juurde. Aga Maarja seisis haua juures väljas ja nuttis. Kui ta nõnda nuttis, vaatas ta kummargil hauda ja näeb kaks inglit valgeis riideis istuvat, üks päitsis, teine jalutsis, seal kus Jeesuse ihu oli maganud. Ja need ütlevad temale: „Naine, mis sa nutad?” Ta ütleb neile: „Nemad on minu Issanda ära viinud ja ma ei tea, kuhu nad Tema on pannud.” Ja kui ta seda oli ütelnud, pöördus ta ümber ja näeb Jeesuse seisvat ja ei teadnud, et see on Jeesus. Jeesus ütleb temale: „Naine, mis sa nutad? Keda sa otsid?” Tema mõtles, et see on aednik, ja ütleb talle: „Isand, kui sina oled Ta ära kandnud, siis ütle mulle, kuhu sa Ta oled pannud, ja ma toon Ta ära.” Jeesus ütleb temale: „Maarja!” See pöördub ümber ja ütleb: „Rabuuni”, see on: õpetaja. Jeesus ütleb talle: „Ära puutu Minusse, sest Ma ei ole veel üles läinud oma Isa juurde. Aga mine Mu vendade juurde ja ütle neile: Mina lähen üles oma Isa ja teie Isa juurde, ja oma Jumala ja teie Jumala juurde” (Joh. ev. 20,3—17).

11. KOGUDUS: *Nüüd võimust saanud vahvasti... (LR. 207,6).*

12. ÕPETAJA:

Ja vaata, kaks nende seast olid minemas selsamal päeval alevisse, mis Jerusalemmast oli ligi kuuskümmend vagu maad, selle nimi oli Emmaus. Ja nemad rääkisid isekeskis kõigest, mis oli sündinud. Ja kui nad üksteisega kõnelesid ja üksteiselt küsisid, tuli ka Jeesus ise nende juurde ja käis nendega. Aga nende silmad peeti nii, et nad Teda ei tundnud. Ja Ta ütles nendele: „Mis kõned need on, mis te käies isekeskis kõnelete?” Siis jäid nad kurvanäolistena seisma. Aga teine, nimega Kleopas, vastas ning ütles Temale: „Sinaks ükski elad kui võõras Jerusalemmas ega tea, mis neil päevil seal on sündinud?” Tema ütles: „Mis siis?” Aga nad ütlesid Temale: „Seda, mis sündis Jeesusega Naatsaretist, kes oli prohvet, vägev teolt ja sõnalt Jumala ja kõige rahva ees. Kuidas meie ülempreestrid ja vanemad Tema on surmakohtu alla andnud ja risti löönud. Aga me lootsime, et Tema pidi see olema, kes Iisraeli rahva lunastab, ja peale kõige selle on täna kolmas päev, kui see sündis. Aga mõningad naised meie seast on meid ehmatanud, kes hommikul vara haua juures käisid. Ja kui nad Tema ihu ei leidnud, tulid nad ja ütlesid endid ka inglite nägemust näinud, kes ütlevad Teda elavat. Ja mõningad meie seast läksid haua juurde ja leidsid nõnda olevat, kui naised olid ütelnud; aga Teda ennast ei näinud nad mitte.” Ja Tema ütles nende vastu: „Oh te mõistmatud ja südamest pikaldased seda kõike uskuma, mis prohvetid on rääkinud. Eks Kristus pidanud seda kannatama ja oma au sisse minema?” Ja Tema algas Moosesest ja kõigist prohvetitest ning seletas neile kõigist kirjadest seda, mis Temast oli kirjutatud. Kui nad alevi ligi said, kuhu nad olid minemas, tegi Tema enese eemale minema. Ja nemad palusid Teda ja ütlesid: „Jää meie juurde, sest õhtu jõuab ja päev veereb.” Ja Tema läks sisse nende juurde jääma. Ja see sündis, kui Ta nendega lauas istus, võttis Tema leiva, õnnistas ja murdis ja andis neile. Siis läksid nende silmad lahti ja nad tundsid Tema ära, ja Tema

kadus nende silmist. Ja nemad ütlesid üksteisele: Eks meie süda põlenud meie sees, kui Ta meiega rääkis tee peal ja meile kirju seletas? Ja nemad tõusid samal tunnil üles ja läksid tagasi Jeruusalemma ja leidsid need üksteistkümmed ja nende kaaslased koos olevat, kes ütlesid: „Issand on tõesti üles tõusnud ja Siimonale ilmunud.” Ja nemad ise jutustasid, mis tee peal oli sündinud ja kuidas nad Tema leiva murdmisest olid ära tundnud. Aga kui nemad seda rääkisid, seisis Jeesus ise nende keskel ja ütles neile: „Rahu olgu teile!” (Luuka ev. 24,13—36).

13. *KOGUDUS: Võta Issandat nüüd kiita... (LR. 217,1).*

14. *ÕPETAJA:*

Nõnda ütleb Issand: „Ära karda, Mina olen Esimene ja Viimne ja Elav! Ma olin surnud, ja vaata, Ma olen elav ajastute ajastuteni, ja Minu käes on põrgu ja surmavalla võtmed.”

Kristus on surnuist üles äratatud ja on esimeseks saanud nende seast, kes on läinud magama. Kuna ühe inimese läbi surm on, siis on ka ühe inimese läbi surnute ülestõusmine. Sest nõnda kui Aadamas kõik surevad, nõnda peavad ka kõik Kristuses elavaks tehtama. Kaduvuses külvatakse ihu, kadumatuses äratakse üles. Autuses külvatakse, auhiilguses äratakse üles; nõtruses külvatakse, väes äratakse üles. Maine ihu külvatakse, vaimulik ihu äratakse üles. Ja otse nõnda kui oleme kandnud muldse inimese kuju, nõnda me kanname kord ka taevase kuju. Aga liha ja veri ei või Jumala riiki pärida ega kaduvus pärida kadumatust. See kaduv asi peab enese peale võtma kadumatuse, ja see surelik peab enese peale võtma surematuse. Aga kui see kaduv asi enese peale võtab kadumatuse ja see surelik võtab enese peale surematuse, siis saab sõna tõeks, mis kirjutatud on: Surm on ära neelatud võimuse sisse. Surm, kus on sinu astel? Põrguhaud, kus on sinu võimus? Aga tänu Jumalale, kes meile võidu annab meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi (Joh. ilm. 1,17.18; 1. Kor. 15,20—22.42—44.49—50. 53—55.57). Amen.

15. *KOGUDUS: Surm, kus nüüd sinu oda jäi... (LR. 214,1.4).*

Märkus. Tarbekorral võib mõni lugemine ära jääda, iseäranis kui selle üle jutlustatakse (1. või 2. pühäl).

16. *ÕPETAJA* (altari ees): *Palve.*

Issand Jeesus Kristus, Sina kõigeväeline Jumal ja vägev Võitja, Sa oled surmapaelad puruks käristanud, suures väes ja aus hauast üles tõusnud ja esimeseks saanud nende seast, kes on magama läinud. Me täname Sind Sinu püha elu, kannatamise, surma ja ülestõusmise eest, sest see on kõik meie heaks sündinud. (Issand Jumal, me täname Sind!)

(KOGUDUS: Sind, Jumal, kiidame, Sind, Issand, täname!)

Issand Jeesus, me palume Sind, täida meid oma Püha Vaimuga, et Sinu aulisest ülestõusmisest alati rõõmustame ja kindlasti usume, et Sina ka kõik meie patud ja üleastumised oma süütu kannatamise ja surma läbi oled lepitanud ja oma ülestõusmise läbi ka meile elu ja hukkaminematu põlve oled avalikuks teinud. Kinnita ja hoi a meid selles usus kuradi, maailma ja meie oma lihaliku südame kiusatuse vastu, et me võidame ja võimust saame. (Issand, kuule meid!)

(KOGUDUS: Kuule meid, armas Issand Jumal!)

Sa ülestõusnud halastaja Issand, kes Sa argu kinnitad, komistajaid toetad, nutjaid rõõmustad, haavatute haavad parandad, haiged terveks teed ning omakseid ialgi aitamata ei jäta, ole ka meile tugevaks toeks meie ajaliku elu kurvastustes ja ahastustes. Kinnita meid ja võta oma käe kõrvale, tee meid terveks. (Ära jäta meid maha. Ole meiega ja aita meid!)

(KOGUDUS: Aita meid, armas Issand Jumal!)

Viimaks, kui meie surmatund saabub, aita meid surma hirmu ja häda ära võita kindlas lootuses, et ka meie igaveseks eluks üles tõuseme. Ja kui Sa ükskord peaingli suu läbi hüüad: „Ärgake üles, surnud!” ja meie hauad avanevad, siis anna meile hõiskamisega Sulle vastu minna. Sinu püha palet rõõmuga näha ja Sind Sinu taevases riigis igavesti kiita ja tänada, kes Sa Isaga ja Püha Vaimuga elad ja valitsed.

(KOGUDUS: Oh Jeesus Krist! Oh kuule mind, oh kuule mind! Ma tahan ikka kiita Sind. (Aamen.))

Meie Isa...

KOGUDUS: Nüüd laulgem aamen rõõmuga... (LR. 28,9).

III LÕPPOSA

17. *ÕPETAJA* (altari ees): *Surm on neelatud võimusesse. Halleluuja!*

KOGUDUS: Tänu Jumalale, kes meile võidu annab. Halleluuja!

18. *ÕPETAJA* (altari poole):

Issand Jumal, taevane Isa, me täname Sind südamest, // et Sa meid oma palge ette lased tulla, meie palve vastu võtad ja meile oma püha sõna lased kuulutada, // et me sellega oma südant õiges usus kinnitaksime, sedamööda elaksime, patu ja surma üle võidu saaksime ja igavese õndsuse päriksime Jeesuse Kristuse, Sinu armsa Poja, meie ülestõusnud Issanda ja Õnnistegija läbi, // kes Sinuga ja Püha Vaimuga elab ja valitseb igavesti.

KOGUDUS: Amen.

19. *ÕPETAJA* õnnistab kogudust.

KOGUDUS: Amen! Amen! Amen!

20. *KOGUDUS: Au kõrges olgu Isale... (LR. 201,1.5).*

Nelipühi

I ALGUSOSA

1. *KOGUDUS: Oh Püha Vaim, nüüd tule Sa... (LR. 277,1.2).*

2. *ÕPETAJA* (altari ees): Nõnda ütleb Issand: Ma tahan teile uue südame ja uue vaimu teie sisse anda. Oma Vaimu tahan Ma teile anda ja teha, et te käite Minu seadmistes ja peate Mu kohtuseadusi ning teete nende järele. — Au olgu Isale... (Hes. 36,26.27).

KOGUDUS: Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb igavesest ajast igavesti. Amen.

3. *ÕPETAJA*: Me oleme saanud lapseõlve vaimu. Halleluuja!

KOGUDUS: Kelles me hüüame: Abba, Isa! Halleluuja!

4. *ÕPETAJA*: Issand olgu teiega!

KOGUDUS: Ja sinu vaimuga!

5. *ÕPETAJA* (altari poole):

Issand Jeesus Kristus, Sa oma Isa paremale käele ülendatud Õnnistegija, kes Sa esimesel nelipühil ootajate südameid Püha Vaimu läbi valgustasid ja pühitsesid ning enesele uskliku koguduse kogusid, // läkita ka meie südamesse seda oma Vaimu, et Tema meid oma väega aitaks, meie südamed puhastaks ja lohutusega täidaks ning meid kõige tõe sisse juhataks, nagu Sina oled töotanud, // kes Sa Isaga ja Püha Vaimuga, üks tõeline Jumal, elad ja valitsed igavesti.

KOGUDUS: Amen! Amen!

6. *KOOR.*

II PEAOSA (Altari ees või puldil)

7. *KOGUDUS: Kristus, see läks taeva... (LR. 218), või: Nüüd, vagad, rõõmustelege... (LR. 220,1.2).*

8. *ÕPETAJA*:

Ja kui nelipühi päev kätte tuli, olid nemad kõik ühes meeles koos. Ja taevast sündis äkitselt kohisemine, otsekui kange tuul oleks puhunud, ja täitis kõik koja, kus nad istusid. Ja neile ilmus nagu lõhutud tulekeeli, ja need langesid üksikult igaühe peale nende seast. Ja nemad said kõik täis Püha Vaimu ja hakkasid teisi keeli rääkima, nõnda kui Vaim neile andis rääkida. Aga Jeruusalemmas oli Juuda rahvast elamas, jumalakartlikke mehi kõigist rahvaist, mis taeva all on. Kui nüüd see hääl sündis, tuli rahva hulk kokku ja kohkus ära, sest igaüks kuulis neid oma keelemurret rääkivat. Ja nemad ehmusid kõik ja panid imeks ning ütlesid üksteisele: „Vaata, eks need kõik, kes räägivad, Galilea maa mehed ole? Kuidas siis me igaüks kuuleme oma keelemurret, milles oleme sündinud? Olgu me Parti ja Meeda ja Eelami rahvas ja kes me elame Mesopotaamias, Juudas ja Kapadookias, Pontuses ja Aasias, Früügias ja Pamfüülias, Egiptuses ja Küreene poolses Liibüas, ja siin asuvad roomlased, Juuda rahvas ühes nende usku pöördunudega, Kreeta ja Araabia rahvas, kuidas me kuuleme neid meie omas keeles rääkivat

Jumala suuri asju?” Ja nad olid kõik ehmunud ja kahevahel ning ütlesid üksteisele: „Mis see küll peaks olema?” Aga teised pilkasid neid ja ütlesid: „Nemad on täis magusat viina” (Ap. t. 2,1—13).

9. KOGUDUS: *Sind, Püha Vaimu, palume... (LR. 283,1.2), või: Oh Püha Vaim, meil' tule Sa... (LR. 276,1.2).*

10. ÕPETAJA:

Aga Peetrus astus esile ühes nende üheteistkümnega, tõstis oma häält ning rääkis neile selgesti: „Juuda mehed ja kõik te Jeruusalemma elanikud, see olgu teile teada ja pange minu sõnu tähele. Needsinatsed ei ole mitte joobnud, nagu te arvate, sest see on kolmas päevatud; vaid see on, mis prohvet Joeli kaudu on üteldud: „Ja viimseil päevil peab sündima — ütleb Jumal — Mina tahan oma Vaimu valada kõige liha peale. Ja peab sündima, et igauks, kes Issanda nime appi hüüab, saab õndsaks.” Iisraeli mehed, kuulge neidsinatseid sõnu: Jeesuse Naatsaretist, — mehe, kellest Jumal andis tunnistuse väega ja imedega ja tunnustähtedega, mis Jumal Tema läbi teie seas tegi, nõnda kui te isegi teate: Tema olete teie, kui Ta Jumala määratud otsusel ja etteteadmisel oli teie kätte loovutatud, ülekohtuste käte läbi risti lõõnud ning surmanud. Selle Jeesuse on Jumal surnuist üles äratanud; selle tunnistajad me oleme kõik. Et Ta nüüd Jumala parema käe läbi on ülendatud ja Isalt Püha Vaimu töotuse saanud, siis on Tema välja valanud selle, nii kui nüüd näete ja kuulete. Kogu Iisraeli sugu teadku nüüd kindlasti, et Jumal on Tema teinud Issandaks ning Kristuseks, selle Jeesuse, kelle teie olete risti lõõnud.” Aga kui nemad seda kuulsid, siis läks see neil südamest läbi ja nad ütlesid Peetrusele ja teistele apostlitele: „Mehed, vennad, mis me peame tegema?” Aga Peetrus ütles neile: „Parandage meelt ja igauks teist lasku ennast ristida Jeesuse Kristuse nimesse pattude andeksandmiseks, ja siis saate Püha Vaimu anni. Sest teie ja teie laste päralt on see töotus ja kõikide päralt, kes kaugel on, keda iganes Jumal, meie Issand, enese juure kutsub.” Kes nüüd heal meelel Tema sõna vastu võtsid, need ristiti ja nõnda lisati sel päeval nende juurde ligi kolm tuhat hinge (Ap. t. 2,14—17.21—23.32—33.36—39.41).

11. KOGUDUS: *Mu hinge sisse tule... (LR. 272,1.2).*

12. ÕPETAJA:

Ja nemad jäid alati apostlite õpetusse ja osadusse ning leivamurdmisse ja palvetesse. Aga igale hingele tuli kartus, ja palju imesid ja tunnustähti sündis apostlite läbi. Aga kõik need, kes uskusid, olid üheskoos, ja kõik, mis neil oli, oli neil ühine. Omandi ja vara nad müüsid ära ja jagasid, mis saadi, igauhele seda mööda, kuidas keegi vajas. Ja nad viibisid igapäev ühel meelel pühas kijas ja murdsid leiba kodasid mööda ja võtsid rooga väga rõõmsa ja täiesti vaga südamega, kiites Jumalat ja leides armu kõige rahva juures. Aga Issand lisis igapäev kogudusele juurde neid, kes päästeti. Apostlid tunnistasid suure väega Issanda Jeesuse ülestõusmist, ja suur arm oli nende kõikide juures. Ka tuli rahvast hulgakaupa Jeruusalemma ümberkaudseist linnadest, tuues haigeid ja roojastest vaimudest vaevatuid, ja kõik said terveks. Aga ülempreester tõusis üles ning kõik tema kaaslasel — saduseride selts — ning said täis viha, pistisid käed apostlite külge ja panid nad vangitorni. Aga Issanda ingel tegi öösel vangla ukse lahti, viis nad välja ning ütles: „Minge, astuge rahva ette ja rääkige neile pühas kijas kõik selle elu sõnad!” (Ap. t. 2,42—47; 4,33; 5,16—20).

13. KOGUDUS: *Sa kõige parem abimees... (LR. 276,5).*

14. ÕPETAJA:

Ära karda, sa pisuke karjake, sest teie Isa meele pärast on olnud teile kuningriik anda. Nii ei ole te võõrad ega majalised, vaid pühade kaaskodanikud ja Jumala kodakondsed, apostlite ja prohvetite alusele rajatud, kus Jeesus Kristus ise on nurgakivi, milles kogu hoone on kokku liidetud, ja kasvab pühaks Jumala templiks Issandas, kelle sees ka teid ühtlasi üles ehitatakse Jumala eluasemeks Vaimus (Luuka ev. 12.32; Efes. 2,19—22).

15. KOGUDUS: *Edasi, edasi... (LR. 344,1.7), või: Üks kindel linn ja varjupaik... (LR. 369,1.2).*

16. ÕPETAJA (altari ees): Palve.

Issand Jumal, Püha Vaim, Sa tarkuse, tõe ja tundmise, alanduse ja sõnakuuleliku meele, usu ja armastuse Vaim, Sa kurbade rõõmustaja ja nõtrade toetaja, Sa rõhutud ja rusuks peksetud südamete vägi, me austame ja kummardame Sind, kes Sa Isa ja Pojaga oled ainus tõeline Jumal. Me kiidame ja täname Sind, et Sa Jeesuse Kristuse kogudust alati oma taevase armuga täidad ja sõna ning pühade sakramentide läbi meie sees oma tööd teed. (Issand Jumal, me täname Sind!)

(KOGUDUS: *Sind, Jumal, kiidame, Sind, Issand, täname!*)

Me palume Sind, Issand, ära vaata mitte meie mitmesuguse eksimise ja kõrvaleastumise, komistamise ja langemise peale. Ära pöördu meist mitte ära. Hoia meid langemise ja häbisse jäämise eest. Ärata ikka magajaid ja hoiata liigjulgeid, kutsu eksinuid ja äratanenuid, virguta hooletumaid, tee kuumaks külmad ja anna meie südamesse tulist palvevaimu. Valgusta meid ja juhata kõige tõe sisse. (Issand, kuule meie palveid!)

(KOGUDUS: Kuule meid, armas Issand Jumal!)

Sa rõõmustuse ja väe Jumal, kinnita meid igas hädas ja kiusatuses. Kaitse meid tigea vaenlase eest, varusta meid Jumala sõjariistadega, et me kurjal päeval võime vastu panna. Aita meid usu kilpi ikka kõvasti käes hoida, miska kõik tigea kuradi tulised nooled võime kustutada ja tagasi lüüa. Anna vaimumõök meie kätte ja ole meiega, et me vahvasti võitleme ja Sinu väe läbi kurja himu ning paha tahtmise eneses ära võidame. Pühitse meid läbi ja läbi, et kõik, mis meil on, vaim, hing ja ihu, oleksid hoitud laitmatuna meie Issanda, Jeesuse Kristuse tulemiseks. (Ole alati meie ligi ja aita meid!)

(KOGUDUS: Aita meid, armas Issand Jumal!)

Aita meid ka, kui viime häda kätte jõuab! Kui me tunnike tuleb ja hing on keele peal, siis tee Sina palveid meie eest ohkamistega, mida ükski ei või üles rääkida. Kui meie ihusilmad on kustumas, siis anna meie vaimule oma taevalikku valgust näha. Ja Sina, Issand Jeesus, meie Õnnistegija ning Lunastaja, Sa Rahuvürst ja surma võitja, lase oma pale meile paista, et kartuseta ja rahus lahkume ning ülestõusmise päeval rõõmsasti hõisates Sinu igavesse taevariiki läheme, kus Sind ja Isa ja Püha Vaimu kiidame, täname ja austame igavesti.

(KOGUDUS: Oh Jeesus Krist! Oh kuule mind, oh kuule mind! Ma tahan ikka kiita Sind. (Aamen.))

Meie Isa...

KOGUDUS: Nüüd laulgem aamen rõõmuga...

III LÕPPOSA

17. ÕPETAJA: Vaim tuleb appi meile meie nõtruses. Halleluuja!

KOGUDUS: Ja kostab meie eest sõnades väljendamatu ohkamistega. Halleluuja!

18. ÕPETAJA (altari poole):

Issand Jumal, taevane Isa, me täname Sind, et me tohime Sinu püha palge ette astuda ja Sind igal ajal paluda, nõnda kui lapsed oma armast Isa paluvad. // Sa lased meile oma õndsakstegevat sõna rohkesti kuulutada ja annad armulikult oma Püha Vaimu abi, et me kui Sinu koguduse tõelised liikmed siin maa peal elaksime ja ükskord ka kõigi usklike ja äravalitud hingedega kokku saaksime Sinu taevases riigis, // kus Sa Pojaga ja Püha Vaimuga elad ja valitsed igavesti.

KOGUDUS: Aamen.

19. ÕPETAJA õnnistab kogudust.

KOGUDUS: Aamen! Aamen! Aamen!

20. *KOGUDUS: Mind aita Jeesust teenida... (LR. 275,3.4).*

Surnute mälestamise püha

I ALGUSOSA

1. *KOGUDUS: Keset selle elu sees... (LR. 574), või: Oh mõtle, inimene... (LR. 597,1.2.6).*

2. ÕPETAJA (altari ees): Issand, õpeta meid meie päevi arvestama, et me targa südame saaksime; sest inimestele on määratud kord surra, aga pärast seda on kohus. Aga meie Jumal on ärapäätja ja Isand Jehoova saadab surmast välja. Surm on ära neelatud võimusesse! Surm, kus on sinu astel? Põrguhaud, kus on sinu võit? Tänu Jumalale, kes meile võidu annab meie Issanda, Jeesuse Kristuse läbi! Au olgu Isale... (Ps. 90.12; Hebr. 9,27; 1. Kor. 15,55—57).

KOGUDUS: Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb igavesest ajast igavesti. Aamen.

3. ÕPETAJA: Õndsad on need surnud, kes Issandas surevad!

KOGUDUS: Nemad hingavad oma vaevast ja nende teod käivad nende järel.

4. ÕPETAJA: Issand olgu teiega!

KOGUDUS: Ja sinu vaimuga!

5. *ÕPETAJA* (altari poole):

Issand Jeesus Kristus, halastaja Õnnistegija! Sa tuled viimsel päeval jälle kohut mõistma elavate ja surnute üle, // me palume Sind, halasta meie peale, et me igavese surma hädas mitte hukka ei lähe. Anna meile oma Püha Vaimu läbi õiget usku ja pühitse meid täielikult, et kõik, mis meil on, vaim, hing ja ihu, oleksid hoitud laitmatuna igaveseks eluks Sinu taevases riigis, // kus Sa Isa ja Püha Vaimuga elad ja valitsed igavesti.

KOGUDUS: Aamen! Aamen!

6. *KOOR.*

II PEAOSA (Altari ees või puldil)

7. *KOGUDUS: Oh Jeesus, ole abimees... (LR. 631,5—7), või: Surma laps on inimene... (LR. 601,1—3).*

8. *ÕPETAJA:*

Issand! Sa oled meie eluasemeks olnud põlvest põlveni. Enne kui mäed sündisid ja maa ja maailm loodi, oled Sina, Jumal, igavesest igavesti. Sina teed, et inimene jälle põrmuks saab, ja ütled: Tulge tagasi, inimeselapsed! Sest tuhat aastat on Sinu meelest kui eilne päev, kui see on mööda läinud, ja kui vahikord öösel. Sa uhud nad ära, nad on kui uni, kui rohi, mis hommikul haljendab. See õitseb hommikul ja haljendab, õhtul niidetakse ta ära ning ta kuivab ära. Sest Sinu viha läbi me lõpeme ja Su vihaleegis me tunneme hirmu. Sa paned kõik meie ülekohtu enese ette, meie salapatud oma palge valguse ette. Sest kõik meie päevad mööduvad Sinu raske viha all, meie aastad lõpevad kui mõtteke. Meie elu päevi on seitsekümmend aastat, ja kui keegi on väga tugev, siis kaheksakümmend aastat, ja nende ülem asi on töö ja vaev, sest see kaob äkitselt ja meie läheme lennates ära. Kes tunneb Sinu viha kangust ja Su hirmsat viha, nõnda kui kohus on Sind karta? Õpeta meid meie päevi arvestama, et me targa südame saaksime (Ps. 90,2—12).

9. *KOGUDUS: Küll minu surm võib ligi olla... (LR. 579,1—3), või: Su kätte, armas Issand, mina... (LR. 570,5—7).*

10. *ÕPETAJA:*

Nõnda ütleb Issand Jeesus Kristus: Nõnda kui Mooses kõrves mao ülendas, nõnda ülendatakse ka Inimese Poeg, et ükski, kes Temasse usub, hukka ei saaks, vaid et temal igavene elu oleks. Tõesti, tõesti, Mina ütlen teile: kui keegi Minu sõna peab, ei näe ta surma igavesti. Mina annan neile igavese elu ja nemad ei saa iialgi hukka ja ükski ei kisu neid minu käest ära. Sest otsekui Isa surnud üles äratab ja elavaks teeb, nõnda teeb ka Poeg elavaks, keda Ta tahab. Mina olen ülestõusmine ja elu. Kes Minusse usub, see elab, ehk ta küll sureb. Ja igaüks, kes elab ja usub Minusse, see ei sure mitte igavesti. Teie süda ärgu ehmuugu mitte; uskuge Jumalasse ja uskuge Minusse. Minu Isa majas on palju eluasemeid. Kui see nii ei oleks, kas Ma siis oleksin teile ütelnud: Ma lähen teile aset valmistama? Ja kui Ma olen läinud ja teile aseme valmistanud, tulen Ma jälle tagasi ja võtan teid enese juurde, et teie ka oleksite, kus Mina olen. Ja kuhu Mina lähen, seda te teate ja teate ka teed. Mina olen tee ja tööde ja elu; ükski ei saa Isa juure muidu kui Minu kaudu. — Isa, Ma tahan, et kus Mina olen, ka nemad oleksid Minu juures, keda Sa Mulle oled andnud, et nad näeksid Minu auhiilgust, mis Sa Mulle oled andnud; sest Sa oled Mind armastanud enne maailma rajamist (Joh. ev. 3.14.15; 8,51; 10,28; 5,21; 11,25.26; 14,1—4.6; 17,24).

11. *KOGUDUS: Jeesus, Õnnistegija... (LR. 572,1—3).*

12. *ÕPETAJA:*

Nõnda ütleb meie Õnnistegija Jeesus Kristus: Ei saa mitte igaüks, kes Minule ütleb: „Issand, Issand!” taevariiki, vaid kes teeb Minu Isa tahtmist, kes taevas on. Mitted ütlevad Minule tol päeval: „Issand, Issand, eks me ole Sinu nimel prohvetiviisil rääkinud ja Sinu nimel kurje vaime välja ajanud ja Sinu nimel palju vägevaid tegusid teinud?” Ja siis Ma tunnistan neile: „Mina ei ole elades teid tundnud, taganegi Minust, te ülekohtutegijad!” Aga kui Inimese Poeg tuleb oma auhiilguses ja kõik inglid Temaga, siis Ta istub oma aujärjele. Ja siis kogutakse Tema ette kõik rahvad ja Ta eraldab nad üksteisest, nagu karjane eraldab lambad sikkudest. Ja Ta asetab lambad oma paremale käele, aga sikud pahemale käele. Siis ütleb Kuningas neile, kes on Ta paremal käel: „Tulge siia, minu Isa õnnistatud, pärige kuningriik, mis teile on maailma asutamisest saadik valmis tehtud! Sest mul oli nälg, ja te andsite Mulle süüa; Mul oli janu, ja te jootsite Mind; Ma olin võõras, ja te võtsite Mind vastu; Ma olin alasti, ja te katsite Mind; Ma olin haige, ja te tulite Mind vaatama; Ma olin vangis, ja te tulite Mu juurde.” Siis vastavad õiged Temale: „Issand, millal me nägime Sind näljas olevat, ja söötsime Sind, või millal janus, ja jootsime Sind? Millal nägime Sind võõrana, ja võtsime Sind vastu, või alasti, ja katsime Sind? Millal nägime Sind haige või vangis olevat, ja tulime Su juurde?” Siis vastab Kuningas ja ütleb neile: „Tõesti, Ma ütlen teile,

mis te iial olete teinud ühele nende Mu vähemate vendade seast, seda te olete Minule teinud!” Siis Tema ütleb ka neile, kes pahemal käel on: „Minge ära Minust, te äraneetud, igavesse tulle, mis on valmistatud kuradile ja tema inglitele. Sest Mul oli nälg, ja te ei andnud Mulle süüa; Mul oli janu, ja te ei jootnud Mind; Ma olin võõras, ja te ei võtnud Mind vastu; Ma olin alasti, ja te ei katnud Mind: Ma olin haige ja vang, ja te ei tulnud Mind vaatama.” — Siis vastavad ka need Temale: „Issand, millal oleme näinud Sind näljas või janus või võõra või alasti või haige või vangis olevat, ja ei ole Sind mitte teeninud?” Siis Tema vastab neile ja ütleb: „Tõesti Mina ütlen teile: mis te iial ei ole teinud ühele nende Minu vähemate vendade seast, seda ei ole te ka Minule teinud!” — Ja need lähevad igavesse karistusse, aga õiged igavesse elusse (Matt. ev. 7,21—23; 25,31—46).

13. KOGUDUS: *Kui purustaja pikselöök... (LR. 622,1.4).*

14. ÕPETAJA:

Kui me nüüd lapsed oleme, siis oleme ka pärijad, niihästi Jumala pärijad kui Kristuse kaaspärijad, et kui me Temaga ühes kannatame, siis me ka Temaga au sisse saame. Sest meie silmapilkne kerge viletsus saavutab meile igavese ja üliväga suure au; sest et me ei vaata nähtavaile, vaid nähtamatuile asjule; sest nähtavad asjad on ajalikud, aga nähtamatud on igavesed. Seepärast kartkem, et niikaua kui töötus pääseda Tema hingamisse püsib, keegi teist kuidagi ei osutuks hiljaks jäänud olevat. Aga me ei taha, et teil, vennad, oleks teadmata nende järg, kes on magama läinud, et te ka ei läheks nõnda kurvaks kui teised, kellel ei ole lootust. Sest kui me usume, et Jeesus on surnud ning üles tõusnud, nõnda tahab Jumal ka neid, kes Jeesuses on läinud magama, Temaga ühes ette tuua. Sest seda me ütleme teile kui Issanda sõna, et meie, kes elame ja üle jääme Issanda tulemiseni, ei jõua mitte ette neist, kes on magama läinud. Sest et Issand ise tuleb alla taevast, ja kes Kristuses on surnud, need peavad üles tõusma esmalt. Selle järele kistakse meid, kes me elame ja üle jääme, ühtlasi nendega pilvede sees Issandale vastu taeva poole; ja nõnda me saame ikka ühes Issandaga olema. Kinnitage nüüd üksteist nende sõnadega (Rooml. 8,17; 2. Kor. 4,17.18; Hebr. 4,1; 1. Tess. 4,13—18).

15. KOGUDUS: *Kui Jehoova Siionisse... (LR. 619,1.3).*

16. ÕPETAJA:

Nõnda kirjutab nägija Johannes: Pärast seda ma nägin ja vaata, suur hulk rahvast, mida ükski ei võinud üles arvata, kõigist rahvahõimudest ja suguharudest ja rahvaist ja keelist, need seisid aujärje ees ja Talle ees, ehitud pikkade valgete riietega ja palmioksad käes. Ja nad hüüdsid suure häälega ja ütlesid: „Õndsus meie Jumalale, kes aujärjel istub, ja Tallele!” Ja kõik inglid seisid aujärje, ja vanemate ja nelja elaja ümber, ja heitsid aujärje ette silmili maha, ja kummardasid Jumalat ning ütlesid: „Aamen, kiitus ja au ja tarkus ja tänu ja austus ja vägi ja rammu olgu meie Jumalale igavesti igaveseks ajaks, aamen.” Ja üks vanemaist hakkas kõnelema ja ütles minule: „Kes on need, kes on valgete pikkade riietega ehitud, ja kust nad on tulnud?” Ja ma ütlesin temale: „Isand, sina tead.” Ja tema ütles mulle: „Need on, kes tulevad suurest viletsusest ja on oma pikad riided ära pesnud ja on oma riided valgeks teinud Talle veres. Seepärast on nemad Jumala aujärje ees ja teenivad Teda ööd ja päevad Tema templis, ja see, kes aujärjel istub, varjab nende üle. Neil ei ole siis enam nälga ega janu, ei ka lange nende peale päikest ega mingisugust palavat. Sest Tall, kes keset aujärge on, hoiab neid kui karjane ja juhatab nad elava vee allikate juurde, ja Jumal pühib kõik pisarad nende silmist ära” (Joh. ilm. 7,9—17). Aamen.

Märkus. Tarbekorral võib mõni lugemine ära jääda.

17. KOGUDUS: *Jeruusalemm, sa püha taeva linn... (LR. 616, 1.2), või: Oh Jeruusalemm, sa ilus... (LR. 601,6.7).*

18. ÕPETAJA (altari ees): Palve.

Issand Jumal, taevane Isa, Sina ei ole mitte surnute, vaid elavale Jumal ega taha ka selle surma, kes õel, vaid et ta meelt parandaks ja elaks. Me kiidame Sind, et Sa meid kõiki igaveseks eluks oled kutsunud ja veel alalõpmata suure helduse ja pika meelega enese juurde tõmbad. Tänu ja kiitus olgu Sulle, et Sa ka meie magama läinud armsaid omakseid nende ajaliku elu päevil isaliku halastusega oled oma käe kõrval saatnud ja kui Sa nad oled leidnud usklikud olevat, neid igavesele elule üles äratad. Otsekui isa laste peale halastab, nõnda halastad Sina nende peale, kes Sind kardavad. Suur on Sinu arm ja ustavus! (Issand Jumal, me täname Sind!)

(KOGUDUS: *Sind, Jumal, kiidame, Sind, Issand, täname!*)

Taevane Isa, Sa kuuled palveid, ja Sinu püha palge ette tuleb kogudus — viimset korda lõppeval kirikuaastal — palvele. Me palume Sind südamest, kinnita ja kasvata oma Püha Vaimu läbi meie sees õiget usku, et ikka enam ära tunneme ja mõistame, et neile, kes Sind armastavad, kõik asjad heaks tulevad, ja neile, kes Kristuses on magama uinunud, surm enam surmaks ei ole, vaid Sinu käskjalg, kes neid igaveseks eluks ülestõusmisele saadab. Aita armust, et me selles usus iialgi ei kahtle ega karda, vaid õndsas lootuses alati selgesti tunneme, et ei surm ega elu, ei inglid ega vürstid ega vägevad, ei käesolev ega tulev, ei kõrgus ega sügavus ega mingi muu loodu ei või meid lahutada Sinu armastusest, kui me aga usume Jeesusesse Kristusesse, Sinu Pojasse. (Issand

Jumal, kuule meid!)

(KOGUDUS: Kuule meid, armas Issand Jumal!)

Halastaja Isa, aita meid ka oma Püha Vaimu läbi, et alati valvame ja palume, et me kiusatusse ei langeks. Ärata, manitse, meelita ja kihuta meid Sind kõigel oma elu ajal silmade ees ja südames hoidma ja kõigest jõust püüdma, et me pattu ei tee ega Sinu käskudest üle ei astu. Hoia meid jumalakartuses ja armastuses Sinu vastu, et me alati teaksime, mis meie rahuks tarvis läheb, ja nõnda elaksime, et meie elu oleks Sinu meele pärast ja meid leitaks kõlblikud olevat igavesse ellu minemiseks. (Issand, kes Sa ise meie sees teed, et tahame ja võime teha Sinu hea meele pärast, ole meiega ja aita meid!)

(KOGUDUS: Aita meid, armas Issand Jumal!)

Ja kui meie tunnike tuleb, siis ole meie ligi, Issand Jeesus, Sa meie ustav Õnnistegija, ja ütle meie arale hingele: „Ära karda mitte, Mina olen Sind lunastanud,” ja tee, et ilma kartuseta siit rõõmuga lahkume. Ja kui ülestõusmise päev tuleb, siis aita meid ülevasse Jeruusalemma ja äravalitud inimeste kogudusse, kes on väärt arvatud Sinu aujärje ees seisma ja Sinu nimele kiitust laulma igaveses rõõmus Sinu taevase riigi äraarvamatus õndsuses, kus Sina Isaga ja Püha Vaimuga elad ja valitsed, kõrgeks kiidetud igavesti.

(KOGUDUS: Oh Jeesus Krist! Oh kuule mind, oh kuule mind! Ma tahan ikka kiita Sind. (Aamen.))

Meie Isa...

KOGUDUS: Nüüd laulgem aamen rõõmuga... (LR. 23,9).

III LÕPPOSA

19. ÕPETAJA (altari ees): Kristus on minu elu.

KOGUDUS: Ja surm on minu kasu.

20. ÕPETAJA (altari poole):

Igavene Jumal, kõigeväeline Isa, Sinu püha tahtmine on, et me Kristusega ühes peame kannatama ja surema, enne kui meid Tema järele ausse ülendatakse. // Me toome Sulle tänu, et tohime Sinu palge ette astuda, Sind appi hüüda, Sinu õndsakstegevat sõna kuulda ja tulevasest ülestõusmisest ning aust osa saada. Aita meid, et kindlasti õigesse usku jääme ja õndsaks saame // sellesama Sinu Poja, Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi.

KOGUDUS: Aamen.

21. ÕPETAJA õnnistab kogudust.

KOGUDUS: Aamen! Aamen! Aamen!

22. KOOR (võimaluse korral).

23. *KOGUDUS: Kui surmatund on ukse ees... (LR. 578,1), või: Kui ükskord pean mina... (LR. 196,9).*